

думки та освіти. Одна з постійних тем над якою працювали середньовічні богослови це виховання людини за законом божим. Отже, цілком зрозуміло, що представлені матеріали не вичерпують представленої проблеми і будуть розкриті в наступних дослідженнях присвячених вивченню шляхів їхньої реалізації у конкретних педагогічних умовах.

Список використаних джерел:

1. Делорм Ж. Основні події Середньовіччя / Є.В. Шукшина (пер. с фр.). – М.: ТОВ «Видавництво АСТ», 2004. – 160 с.
2. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки: Навчальний посібник / За ред. М.В. Левківського. – Харків, 2002. – 240 с.
3. Піскунов А.І. «Історія педагогіки від зародження виховання в первісному суспільстві до середини XVIII ст.». – М.В «Сфера В». – 1998.

Лещенко М.Є.

аспірант,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ В УКРАЇНІ II ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ІДЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ

В сучасному українському суспільстві значно зріс інтерес наукової та педагогічної громадськості до історико-педагогічних проблем. Це відбувається внаслідок необхідності створення власної української історії педагогіки.

Дослідження вітчизняної історії педагогічної науки дозволяє не лише з'ясувати те, що було, але і зрозуміти джерела сучасних проблем. Окрім того, вітчизняна історія педагогіки допомагає зрозуміти новітні тенденції розвитку педагогічної теорії та практики, зокрема теорії і практики виховання підростаючого покоління.

Предметом нашого вивчення була обрана вітчизняна історія морально-етичного виховання. Важливою умовою подальшого вдосконалення теорії морального виховання є своєчасне, глибоке і методологічно правильне переосмислення сформованих наукових уявлень про її вихідні підстави.

Ми здійснили спробу розглянути теорію і практику морально-етичного виховання, починаючи з післявоєнних років, коли постала проблема відновлення та подальшої розбудови української школи та науки, і закінчуючи початком 90-х рр. ХХ ст., коли вже відбулися значні зрушення в розвитку нової науки в умовах незалежної держави і визначились певні перспективи та тенденції її подальшого розвитку.

Морально-етичне виховання займало одне з центральних місць в комуністичній системі виховання, здійснює внесок у досягнення загальної мети комуністичного виховання та багато в чому визначає загальний характер виховного процесу, його зміст та засоби [1].

В радянський період розвиток педагогічної науки здійснювався на марксистсько-ленінській методологічній основі і під впливом комуністичної ідеології Радянської держави. Основоположні теоретичні ідеї та положення теорії морального виховання виводилися з марксистсько-ленінського вчення про сутність комуністичної моралі та шляхи морального прогресу суспільства, постанов партійних пленумів і рішень з'їздів Комуністичної партії Радянського Союзу.

Здійснивши дослідження соціально-політичної та культурної ситуації в Україні та основних нормативних документів, що тим чи іншим чином регламентували процес виховання дітей, ми визначили декілька періодів розвитку практики виховного процесу.

В 40-50 роках минулого століття українська педагогіка та школа розвивалися в умовах жорсткого тоталітаризму. В цей час відбувалося укорінення ідеологічного догматизму, знеособлення, утилітаризм і примітивізм в постановці й розв'язанні як теоретичних, так і технологічних проблем виховання. Всі ці аспекти відображались в законодавчих актах уряду СРСР та УРСР.

Виховна робота в школах на той час зводиться до формування людини нового типу, відданого комуністичним ідеалам, вихованого в дусі колективізму.

Важливого значення мала прийнята в грудні 1943 року постанова про введення загального обов'язкового навчання дітей з 7-річного віку, що ліквідувало розрив між дошкільними установами і початковою школою і дозволяло здійснювати принцип наступності і послідовності у вихованні.

Постанова ЦК ВЛКСМ від 13 березня 1947 року «Про поліпшення роботи піонерської організації» внесла багато нового, змістовного в роботу піонерських загонів і дружин.

Наступний нормативний документ відіграв велику роль в організації різноманітної виховної роботи з дітьми поза школою. Постанова Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У від 30 квітня 1948 р «Про заходи до поліпшення позашкільної роботи з дітьми в містах Української РСР в літній період 1948 року» регламентувала виховну роботу з дітьми в період літніх канікул.

В кінці 50-х – початку 60-х р.р. стало відбуватись послаблення тоталітарних тенденцій в суспільному житті, часткова демократизація українського суспільства та поступова децентралізація української педагогіки. Цей процес тривав умовно до першої половини 80-х р. ХХ століття.

Значний вплив на розробку наукових основ морального виховання здійснили рішення ХХІ з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу (1961 р.), прийнята на ньому Програма партії. Документи ХХІ з'їзду КПРС значно активізували наукові дослідження в галузі морального виховання, направляючи в 60-ті роки зусилля вчених не тільки на розробку його окремих практичних проблем, а й на створення цілісної наукової концепції.

Сформульований у Програмі партії Моральний кодекс будівника комунізму включав норми моральної поведінки радянської людини, які охоплювали всі види моральних відносин (відносини людини до суспільства і праці, взаємини між людьми, відносини між народами, моральні відносини у сфері побуту, норми особистого, сімейного і суспільної поведінки і т.д.) і представляв за своєю суттю конкретну програму морального виховання молоді, з'явившись основою для створення в наступні роки теорії морального виховання.

У 1973 р. Верховною Радою СРСР затверджені «Основи законодавства Союзу ССР и союзных республик о народном образовании». У цьому документі знайшли відображення і деякі завдання морально-етичного виховання підростаючого покоління. До них входили: підготовка високоосвічених, всебічно розвинених активних будівельників комуністичного суспільства, вихованих на ідеях марксизму-ленінізму, в дусі поваги до радянських законів і соціалістичного правопорядку, комуністичного ставлення до праці; готових беззавітно захищати Соціалістичну Батьківщину, зберігати і множити її матеріальні і духовні багатства, берегти і охороняти природу.

У 1974 році наказом міністра освіти СРСР «Об улучшении работы по воспитанию сознательной дисциплины школьников» були

визначені основні напрямки діяльності педагогічних колективів по вихованню учнів в дусі високої свідомої дисципліни. Найважливіший напрям такої роботи – систематична пропаганда Правил для учнів, роз'яснення основних обов'язків радянського школяра та ін. [3].

Найважливіші завдання тогочасної радянської школи – формування у молодого покоління марксистсько-ленінського світогляду, виховання учнів у дусі високої комуністичної моральності, радянського патріотизму і соціалістичного інтернаціоналізму. У школах підвищується ідейно-виховна спрямованість уроків і бесід класних керівників. Виховна робота в позашкільних закладах спрямована на виховання суспільної активності, інтересу до праці і здійснюється у тісному контакті зі школою, піонерської та комсомольської організаціями, вирішуючи разом з ними завдання комуністичного виховання дітей і підлітків.

З другої половини 80-х років і до 1991 року відбувалось часткове реформування розвитку української педагогіки в рамках радянської науки. Здійснення нової політики «перебудови» сприяло посиленню демократичних тенденцій у суспільних науках, вони стали позбуватися надмірної політизації та тоталітаризму.

Першим етапом реформування системи освіти і виховання стало прийняття у 1984 році Постанови Верховної Ради СРСР «Об основных направлениях реформы общеобразовательной и профессиональной школы», в якій регламентувалась реформа не лише системи навчання, а й виховання підростаючого покоління. В постанові наголошувалось на необхідності підвищення ефективності виховання особистості, виховання комуністичної моралі, формування свідомого громадянина тощо. Великого значення в процесі морально-етичного виховання надавали поєднанню зусиль сім'ї, школи та позашкільних організацій [2].

Таким чином, подальший розвиток теорії і практики морального виховання здійснювався в руслі комплексного підходу до особистості учня зокрема, та комплексного підходу до процесу виховання загалом.

Отже, українська педагогіка та система виховання пройшли досить довгий шлях становлення і розвитку, але були і періоди, які гальмували подальший розвиток системи виховання дітей.

Велика Вітчизняна війна фактично пригальмувала науково-дослідницьку роботу в Україні, а по її закінченню тоталітарний контроль за розвитком суспільних наук не зменшився. З'являлись

нові постанови Комуністичної партії та інші нормативні документи з питань ідеологічної роботи. Партія вимагала неухильного і послідовного проведення принципу партійності у всіх сферах життя радянського суспільства, у тому числі і в суспільних науках [4].

За роки радянської влади поступово складалася нова наукова школа, активно розбудовувалась теорія навчання і виховання, яка повністю була орієнтована на інтереси соціалістичного будівництва, що значною мірою впливало і на розвиток теорії і практики морального виховання.

Список використаних джерел:

1. Воспитательная работа в школе: Сборник документов / Сост. В.М. Коротов // Под общ. ред. М.И. Кондакова. – М.: «Просвещение», 1976. – 351 с.
2. Об основных направлениях реформы общеобразовательной и профессиональной школы [Текст]: Постановка Верховной ради СРСР від 12 квітня 1984 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://intellect-invest.org.ua/content/userfiles/files/social_history_pedagogic/official_documents/Postanovl_O_reforme_school_1984.pdf
3. Проблемы нравственного воспитания. [Сборник] // Отв. ред. Л.И. Рувинский. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1977. – 228 с.
4. Шашло Т.М. Керівна роль комуністичної партії в розвитку радянської школи на Україні / Т.М. Шашло. – Київ: «Радянська школа», 1963. – 163 с.

Моїсєєва О.В.

аспірант,

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ШКОЛІ

Сучасні психологи і педагоги готові створювати і реалізовувати особистісний підхід до учня, як один з принципів організації навчально-виховної роботи. Зміни, які відбуваються в житті суспільства, вимагають перегляду основних цілей і призначення сучасної освіти. Формуються сучасні уявлення про фундаментальність освіти, отримавши яку, людина здатна самостійно працювати, вчитися і переучуватися. Зміна мети освіти